

Gevoelige bestemmingen en luchtkwaliteit, advies GGD Amsterdam

Februari 2014

Gevoelige bestemmingen en de gezondheidkundige context

Onder het begrip 'gevoelige bestemmingen' vallen scholen (voor minderjarigen), kinderopvang, verpleeg-, verzorgings- en bejaardenhuizen.

Luchtvervuiling leidt tot een hoger risico op luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten en sterfte daaraan. Vooral luchtverontreiniging die afkomstig is van verkeer, is schadelijk voor de gezondheid. De volgende effecten op de gezondheid blijken op te treden:

- Meer luchtwegklachten,
- vaker ontstaan van astma,
- meer/zwaardere astma-aanvallen bij bestaande astma,
- achterblijvende longgroei en longfunctieontwikkeling van kinderen,
- schade aan bloedvaten (arteriosclerose en risicofactoren daarvoor), meer hart- en vaatziekten,
- lagere levensverwachting.

Hoe dichter men woont of verblijft bij een drukke weg, hoe vaker deze gezondheidseffecten optreden. Dit geldt voor drukke binnenstedelijke wegen, provinciale wegen en zeker voor snelwegen. Ook op plekken waar ruimschoots aan de grenswaarden wordt voldaan, treden deze gezondheidseffecten op.

Beleidsmatige context

Landelijk Besluit

In december 2008 is in het 'Landelijk beleid Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen)' vastgelegd dat scholen, voorzieningen voor kinderopvang en verpleeg-, verzorgings- en bejaardenhuizen alleen binnen 300 meter van de rand van een snelweg of 50 meter van de rand van een provinciale weg mogen worden gebouwd wanneer er geen sprake is van (dreigende) overschrijding van de grenswaarden voor luchtkwaliteit (PM₁₀ en NO₂). Dit geldt voor nieuwbouw, maar ook voor uitbreidingen met meer dan 10% van de capaciteit.

De Minister schreef daarnaast: "...Gezondheidsschade kan echter ook optreden als er geen sprake is van normoverschrijding. Daarom wordt bestuursorganen aangeraden terughoudend te zijn met het besluiten tot en realiseren van gevoelige bestemmingen binnen de genoemde zones langs wegen, ook daar waar de normen niet worden overschreden. De afweging daarover vindt plaats in de context van het beginsel van een goede ruimtelijke ordening..."

Amsterdams beleid

In januari 2010 is de 'Amsterdamse Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit' van kracht geworden. Daarin wordt gesteld dat in Amsterdam, *onafhankelijk van het wel of niet overschrijden van de normen*, geen *nieuwe* gevoelige bestemmingen worden gerealiseerd binnen 300 meter van de rand van een snelweg of binnen 50 meter van de rand van een provinciale weg. Bovendien worden ook geen nieuwe gevoelige bestemmingen gerealiseerd in de eerstelijns bebouwing binnen 50 meter van een drukke binnenstedelijke weg (wegen waar meer dan 10.000 motorvoertuigen per etmaal rijden). Hetzelfde geldt voor het uitbreiden van een bestaande gevoelige bestemming met meer dan 10% van de capaciteit. De GGD adviseert in deze gevallen over de locatie en mogelijke maatregelen.

De richtlijn geldt sinds januari 2014 ook voor de stadsdelen.

De richtlijn geldt niet voor de transformatie van kantoorgebouwen. De richtlijn geldt ook niet voor *bestaande* gevoelige bestemmingen. Hier is bewust voor gekozen omdat het praktisch en economisch niet haalbaar en wenselijk is om bestaande locaties te sluiten. De richtlijn heeft als doel zoveel als mogelijk te voorkomen dat er nieuwe ongezonde situaties ontstaan.

Er kan van de richtlijn gemotiveerd worden afgeweken indien (bijzondere) omstandigheden en belangen hiertoe aanleiding geven. Er moet dus expliciet aandacht worden besteed aan de relatie tussen gezondheid en luchtkwaliteit. Als men locaties voor gevoelige bestemmingen langs drukke wegen wil realiseren, dan is men verplicht om een toetsing te laten uitvoeren door de GGD. De uitkomst van deze

toetsing (en eventueel daaruit voortvloeiende aanbevelingen) moeten binnen het kader van besluitvorming over het project aan het bevoegd gezag kenbaar worden gemaakt. Indien het bevoegd gezag de eventuele aanbevelingen van de GGD niet overneemt, dan wordt dit schriftelijk met redenen omkleed beargumenteerd.

Beleid GGD Amsterdam

Ook al geldt de bovengenoemde richtlijn (nog) niet overal in ons werkgebied, de gezondheidsrisico's bij drukke wegen bestaan uiteraard in ons gehele werkgebied. Daarom adviseert de afdeling Milieu en Gezondheid van GGD Amsterdam *voor ons hele werkgebied* (ook voor Amstelland en Diemen) om geen nieuwe gevoelige bestemmingen te realiseren of bestaande uit te breiden met meer dan 10% van de capaciteit:

- Binnen 300 meter van de rand van een snelweg,
- binnen 50 meter van de rand van een provinciale weg,
- in de eerstelijns bebouwing binnen 50 meter van de rand van een drukke binnenstedelijke weg (een weg waar meer dan 10.000 motorvoertuigen per etmaal rijden).

In uitzonderingsgevallen wordt hiervan afgeweken, daarom is het voor het advies van de GGD van belang om meer informatie te ontvangen dan alleen het adres en de functie van het gebouw.

Advies van de GGD

Om binnen een week een advies te kunnen geven voor een specifieke locatie voor een gevoelige Bestemming, heeft de afdeling Milieu en Gezondheid gegevens nodig. De volgende gegevens dienen digitaal aangeleverd te worden:

- Adres van de locatie.
- Locatietekening, op welke plek komt het nieuwe gebouw precies of welk (deel van een) bestaand gebouw wordt in gebruik genomen? Indien sprake is van mechanische ventilatie, deze graag aangeven op de locatietekening met daarbij aangegeven waar de eventuele inlaatopening voor de toegevoerde lucht zit.
- Voor welke doelgroep is de locatie bestemd?
- Wat is de motivatie om dit specifieke gebouw in gebruik te nemen? Zijn er andere mogelijkheden overwogen? Zo ja, wat was de reden om de andere locaties niet te kiezen?

U kunt deze gegevens sturen naar LO@ggd.amsterdam.nl en hgroenwold@ggd.amsterdam.nl. (Graag naar beide adressen tegelijk.).

Wat kunt u zelf doen?

U kunt zelf controleren hoe ver de gevels van het bewuste gebouw verwijderd zijn van wegen door de afstand te bepalen op een kaart. Snelwegen en provinciale wegen zijn gemakkelijk te vinden. Bij twijfel over het aantal voertuigen op een binnenstedelijke weg, kunt u nagaan hoeveel voertuigen er over deze wegen gaan via de website <http://www.nsl-monitoring.nl/monitoring-nsl>. De GGD gebruikt deze getallen om het advies op te baseren. Wel moet daarbij worden opgemerkt dat het opzoeken van de verkeersintensiteiten via deze website enige oefening vergt. U kunt ook bellen met de afdeling Milieu en Gezondheid (020-5555 405) dan zoeken wij dit voor u op zodat u zeker weet dat u de juiste gegevens heeft. Dit kan vaak nog dezelfde dag, maar zeker binnen een paar dagen.